

# Elektrol

# Најпоузданије СРЕДСТВО ЗА КОНЗЕРВИРАЊЕ ЈАЈА

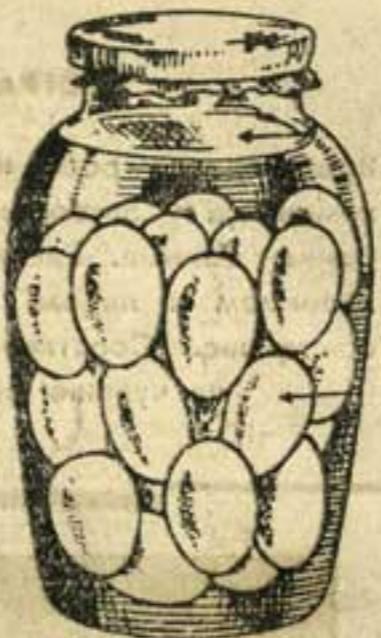
Свако добро јаје конзервирано у „Електрол“-у одржава се свеже једну годину и дуже.

200% штеди онај, који са „Електрол“-ом конзервира јаја за зиму.

Један пакет довољан за 120 јаја.

### Главно заступништво и лагер:

**Дипл. инж. МИХАИЛО С. БЕСАРАБИЋ - Београд**  
Вуна Каракића 7 — Телефон 28-226



# СРПСКА СЦЕНА

ПОЗОРИШНИ ИЛУСТРОВАНИ ЛИСТ

— 1 новембар 1943 —

## САДРЖАЈ

- За експерименталну позорницу
- Коста Трифковић
- Тит Макције Плаут (пред премијеру „Менехман“)
- Ежен Д'Албер
- Премијере и репризе
- ◆
- Позоришне белешке
- Позоришна хроника
- Вести из куће
- Некролог: † Војислав Милошевић.
- ◆

**Слике:** — Статуете из латинске комедије: Младић и Кувар (на омоту)

- Коста Трифковић
- Владета Драгутиновић
- Божидар Дрнић
- Ирена Јовановић
- Сима Јанићијевић
- Невенка Урбанова
- † Војислав Милошевић

СРПСКА СЦЕНА ИЗЛАЗИ СВАКОГ 1. и 16. У МЕСЕЦУ

— ПРИМЕРАК 10 ДИН. —

СРПСКА

# СЦЕНА

С-1-7

БРОЈ 3

БЕОГРАД, 1 НОВЕМБАР 1943

ГОДИНА III

## За експерименталну позорницу

Данашња трупа Народног позоришта у Београду представља свакако одличан глумачки ансамбл, у коме се налази и леп број несумњивих талената међу младима. Али, поред свега тога, ова трупа нема, на жалост, претставника извесних „фахова“. За репертоар Гетеа, Шилера или Шекспира било би спотицања у погледу подела улога. Младих хероја нема. Исто тако нема ни салонских љубавника. Најзад, време гази глумачки ансамбл онако исто као што гази и живот сваког појединца. Према томе, обнављање глумачке трупе, управо подизање и развијање глумачког подмладка, услов је који се неумитно поставља, ако се жели правilan и успешан рад у позоришту.

Зато је управа Позоришта и унела у свој програм за наредну позоришну сезону отварање једне уметничке радионице на Коларчеву универзитету, у којој ће се систематски образовати добар позоришни подмладак, спремити нови радници и, надајмо се, нови уметници Народног позоришта. Кајем уметници, јер иако је тачно да школа не ствара уметнике од људи без талента, још тачније је да талент не постаје уметник без систематског образовања у својој вештини.

Основни програм рада те сцене није „избаџивање“ на брзину што већег броја комада, него смишљена и срећена практична настава, солидно упућивање младих почетника у принципе глуме у циљу што бољег образовања њихова и што успешнијих резултата на сцени. Ту, на тој сцени, млади морају добити оно што је једном глумцу од преке потребе, више но ма коме другом човеку, а то је: култура говорног органа и култура тела. Колико хиљада тонова, боја и модулација познаје човечји говор! Колико и колико пута нијансе тих осећања захтевају од глумца само један једва видљиви покрет тела, руку или чак само дрхтај усана! Да би ти млади били оспособљени да на сцени остваре смишљену и израђену игру у стилу писца и дела, с пуним животом текста, са живописом времена, средине и карактера, потребан им је несамо дар природе већ и вежба, велика рационална вежба,

која ће омогућити да им њихова тела и њихов орган буду инструменти над којима ће они имати пуну власт, да би постигли савршенство у изражавању најдубљих и најфинијих осећања.

Међутим, тај велик пут, који развија и образује једнога глумца, не може, наравно, бити на главној сцени, јер би то, прво, сметало прави и главни рад позоришни, а друго, што се ти млади не би могли озбиљно ни развијати у дневном нервозном и претрпаном позоришном раду. Солидну и озбиљну основу свога заната млад глумачки нараштај може, према томе, добити само на једној нарочитој сцени чији је план рада упућен томе једином циљу.

Зато ће ова сцена на Коларчеву универзитету окупити све добре кандидате и омогућити им да своје способности не развијају путем самоуке импровизаторске глуме већ солидно и плански, уз помоћ позоришних инструктора. На тај начин ће се прекинути и несрећна пракса да се рекрутовање глумаца врши само из броја оних који случајно, на срећу или несрећу, нађу у позориште.

С питањем развоја глумачког подмлатка тесно је везано и решење једног од најважнијих позоришних питања, питања режије. Редитељски кадар је врло мален, тако мален да је стварање нових редитељских снага врло акутан проблем. Разуме се, и врло тежак за решавање. Онај ко није посвећен у ток напорног и поступног развијања једнога комада, од поделе улога па до уметничког оживљења пишчева дела на позорници, тешко може и да слути како је компликована улога човека који треба да буде заступник пишчев у овом деликатном послу транспозиције једнога књижевног дела у позоришно дело. Каквом солидном културом, стручном спремом и критичким способностима мора располагати тај човек при постављању и тумачењу једног драмског дела! Колико знања, талента и развијених уметничких способности мора редитељ унети у инсценацију, на пример, једнога Гетеова, Молијерова или Шекспирова дела, у постављање Хануптманове реалистичне драме или Мисеова и Ростанова поетског каприса! Колико векова, колико култура, колико разних средина, колики контингент спреме, искуства и бујне маште треба да буде у човеку који се крије у тој скромној и скривеној улози позоришног редитеља! Не каже се узалуд да је редитељ жижа позоришна. Али треба наћи такве људе. Наравно, морам одмах да додам, да је ово идеалан тип редитеља, којих нема много и који се могу сусрести само на великим светским позорницама. Али ни просечно доброг редитеља није тако лако наћи. Једном, који је интелигентнији, релативно књижевно образованiji, недостаје позоришна спрема и искуство; други, можда, даровити глумац, који има

лепу интуицију, оскудева у способностима за обимнији део репертоара који тражи озбиљно књижевно образовање, итд.

Међутим, практичан рад на једној експерименталној сцени пружа ипак широке могућности људима који имају књижевног образовања, песничког надахнућа, предане воље и енергије за тај посао и колико-толико позоришног знања, да се формирају временом у добре па чак и одличне редитеље — што зависи од величине талента који у себи носе.

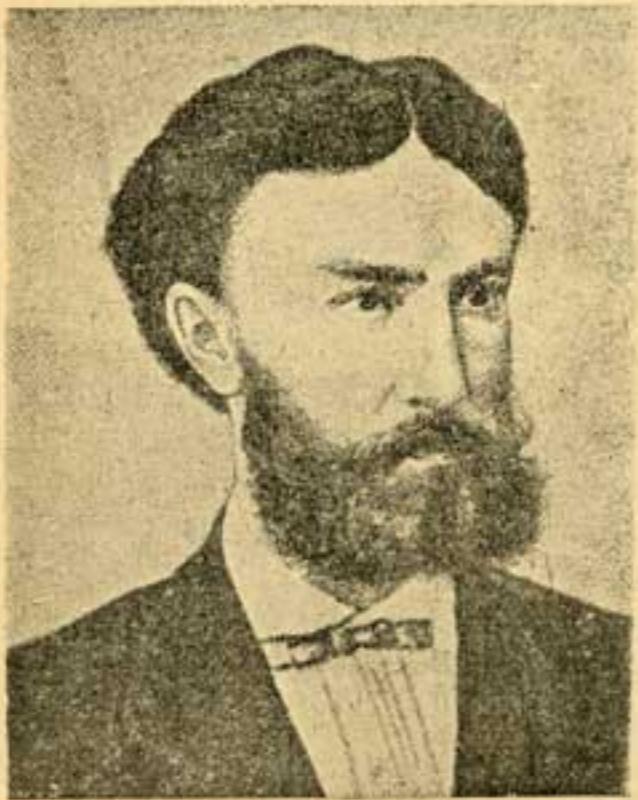
Најзад, ова позорница би требало да послужи, ако Бог да, и развоју младе домаће драме, уколико добри драмски покушаји током сезоне буду презентирани позоришној управи. Добри, наравно, и у књижевном и у сценском погледу.

Са свом добром вољом, енергијом и свим амбицијама једног лепог и корисног рада, управа Народног позоришта ће отворити ускоро врата те нове сцене. Учиниће највише што може, учиниће најбоље што се може учинити. Али се нада да ће и београдска позоришна публика имати пуно разумевања за ова настојања, да ће подржати ову нову сцену и омогућити јој да стекне свој живот.

Зато сам и сматрао за дужност да нарочито нагласим изузетну потребу за овом новом сценом и изузетне наде које се у њу полажу.

Јован Поповић

# КОСТА ТРИФКОВИЋ



Коста Трифковић

Првих дана месеца новембра — 20 октобра по старом — најршава се сто година од рођења Косте Трифковића, знаменијег српског комедиографа.

Судбина Косте Трифковића истоветна је са судбином добrog дела наших књижевника: Његоша, Бранка, Бојића, и многих других. Рођен 1843, он је умро већ 1875 године; живео је укупно тридесет и две године. Када се одбију године потребне за развијање, школовање и усавршавање, Кости Трифковићу је остало врло мало за стварање. Као и код толиких других грудоболника, и код Трифковића је животна моћ сазревла прерано, да би неправилно и пребрзо сагорела. Радови које је оставио — а оставил их је, све у свему узевши, прилично — били би, да су

се његов организам и дух правилно развијали, само сведочанства о младалачким могућностима једног писца чија ће права физиономија имати тек да се формира. Са Трифковићем, на несрећу, није био такав случај. Није, уосталом, ни извесно да би Трифковић, под условом да се развијао под нормалним здравственим приликама, дао радове које познајемо: није, исто тако, извесно да би ти радови имали облик и дух које су добили. Врло је вероватно да је туберкулозна клица утицала и на прерано сазревање и на прерано писање. Од свих књижевника, песници најбрже сазревају; приповедачи нешто спорије; драмски писци и романописци знатно касније. Права делатност — ову опаску не треба, наравно узети као аксиому — драмских писаца почиње крајем тридесетих и на почетку четрдесетих година; она је најјача у периоду четрдесетих и педесетих година. Живот Косте Трифковића био је, међутим, прекинут одмах на почетку четрдесетих година. Рад Косте Трифковића треба због тога посматрати под двојаким спектром: под спектром човека који је прерано сазрео и који је, зато што је његов организам био под чудним и још недовољно разјашњеним утицајем туберкулозне клице, дао плодове који су израз специјалних климата: и под спектром једног писца чији је живот прекинут у тренутку када сви остали смртни тек почињу сазревати. Као и толики други, Коста Трифковић је пресечен на почетку своје зрелости, и као за толиким другим,

и за Костом Трифковићем се мора зажалити као за једном изгубљеном надом наше књижевности. Несрећну судбину нашега народа кроз столећа пратила је и несрећна судбина наших писаца; наш народ није имао правих домета, наши писци нису имали правих сазревања. У историји, ми смо блистали, па се гасили, и живели у тами; у књижевности, исто тако. Метеорско, као да је карактеристика наше расе: узмах, сјај — па мрак.

И Коста Трифковић је једна светла ракета бачена на тамни свод нашега народа и наше књижевности. Она се муњевито пела, засјала, распрскала, засенила савременике својим изузетним својствима — ишчезла.

Шта је Коста Трифковић имао од живота? Родио се, ишао у школу, свршио шест разреда гимназије. У шеснаестој години се, изненада, у њему, кротком и питомом, пробудила страст за авантуром. Као и толика друга добра грађанска деца, и он је зажелео изванредно, необично, подвиг: хтео је да иде у морнаре. И, што је још лепше, отишао је. Био је у Трсту, лутао је по Средоземном мору, — и, пошто је видео наличје медаље, затражио је да се врати у родитељски дом. И отсада је био добро, угледно грађанско момче. Ишао је у школу и полагао испите. Када је завршио права у Пожуну, постао је перовођа у пештанском варошком суду, па подбележник и бележник новосадског магистрата, па сенатор у својству референта и претседника варошког суда, па варошки фишкал. Једна лепа, мирна, иако пребрза, грађанска каријера. У међувремену, када му је било двадесет и осам година, Трифковић се оженио, а годину дана касније био је већ отац. Имао је, dakле, сва свој-

ства да импонује угледним грађанима краљевског слободног града Новога Сада. — Живот Косте Трифковића навештао се као живот миран, солидан, достојанствен, грађански једном речи. Али — Коста Трифковић није имао среће. Назебао је једне вечери, назеб се претворио у грозницу, грозница у запаљење, запаљење у грудобољу. Нису помогли ни Ишл, ни Фрушка Гора, ни Напуљ. О туберкулози се и данас не зна много, али се у Трифковићево време још мање знало. Оно што је данас извесно у погледу на ову болест, то је да болеснике не реба слати на море и на сунце. У Трифковићево време — сетите се Његоша — болеснике су, као за пакост, слали — у Напуљ. После искуства с Напуљем, Трифковићу је остало само да затражи повратак у Нови Сад. Као и толики други, он је осетио свој крај — али је желео да тај крај буде у родном месту.

То је био један облак над судбином Косте Трифковића. Један црн облак који је прекратио његов живот. Иначе се Коста Трифковић у том животу пријатно осећао. Да га смрт није пресекла, он би вероватно направио још дosta каријерских успеха и написао још прилично позоришних комада. Јер се у његовој природи осећа тежња за равнотежом између каријере и књижевничког успеха. Књижевнички успех је њему био повластица, и посластица. Он је њиме попуњавао своје слободне часове и улепшавао ореол који се већ назирао око његове младе главе. Али је превасходно у тој природи била каријера, успех грађански. Књижевност је ишла паралелно, али ипак нешто позади. Понегде код нас господи су допуштала себи да судлују у карневалима; у Новом Саду, грађани су се бавили и књижевнош-

ћу. Коста Трифковић је спајао у себи и углед грађански и успех списатељски. Друштво новосадско било је углађено, ведро, имућно. Такав је био и Коста Трифковић; таква је била и његова комедија.

Та комедија није решавала проблеме, понирала у тамне стране људске природе, сликала страсти. Она је клизила по површини и забављала друштво. Можда је у томе што је Коста Трифковић желео забавити друштво и разлог што је највећи део његових радова у једном чину. Краткоћа његових комада објашњава се младошћу пишевом: да је живео дуже, он би написао и веће комаде. Вероватно. **Избирачица** (приказана три године пре његове смрти) имала је, истина, три чина. Али је тешко рећи да се **Избирачица** битно разликује од **Љубавног писма** или **Школског надзорника**. Комади у једном чину јесу, додуше, посластича, украс позоришта, али праве хране у њима професионалне трупе не могу наћи. Из поштовања за тај љупки једночини жанр, позоришта га приказују уз свој обилатији програм, некад на почетку а некад на крају претставе, исто онако као што добре домаћице имају за своје гостије једну добру певачицу на почетку или на крају закуске. Наше грађанско друштво није се довољно формирало у правцу који се могао, на почетку формирања тога друштва, наслутити. Да су и остали наши градови постали оно што је Нови Сад у једном тренутку изгледао да ће постати, и да се број имућних збринутих породица увећао на целој територији на којој су живели Срби, Коста Трифковић би имао славу много већу од оне коју је постигао. Замислите богате куће са рагкошним вртовима у којима би љубазни домаћини приређивали за

своје најинтимније познанике пријатељске забаве. Поред музике и поред песме, комедија би имала своје место. И то једна нарочита врста комедије, комедија која не би тражила много лица, која не би трајала сувише дugo, чији би декори били најједноставнији, коју би могли гледати истовремено и родитељи и њихова деца, у којој би могли суделовати и лепе удаваче и млади кандидати, после које би расположење друштва било ведрије и веридбе многобројније. Те би забаве личиле на интимне забаве доброг и имућног француског или талијанског друштва. Друштвени тон би остао на висини, љупкост и грациозност дошли би до изражaja, комика би била дискретна, хумор би био врло цењен. Човек би имао утисак да је у низу срећних дана био један још срећнији.

Комедију те врсте нико није писао у нашој средини. Коста Трифковић био је рођен за ту врсту комедије. Његова је комедија и мала, и некомпликована, и чиста; она је пуна ведрине, срећних заплета, комичних ситуација; проткана је добројудношћу и хумором; дискретно је поучна, честита је, морална. Шта је нашем грађанском друштву више требало? Једино да Коста Трифковић дуже поживи и једино да се такво друштво и оствари у нашој средини. На несрећу, судбина нашег народа није била да остане у љупкости, ведрини и хумору. Наша судбина је била неизвеснија, тежа, сложенија. Она је тражила више напора, давала мало предаха, наметала дубљи и компликованији унутарњи живот. Коста Трифковић је у томе животу био као утеша, као љупки осмех лепе жеће коју више никада нећете срести, као бонбона доброг ујака који ће неповратно ишчезнути.

Ни Коста Трифковић није имао среће са својим делом. Грађанско наше друштво није се формирало у облику који би изнео Косту Трифковића на површину. За позоришта је, и поред свег поштовања за врсту талента који је он имао, његово дело била слаба храна. Коста Трифковић је тако постао плен дилетантских дружина, средњошколских позоришних секција, омладинских приредаба. Колико смо само пута, од наше најраније младости, гледали **Школског надзорника** и **Љубавно писмо** — пошто су то његове две најуспешније ствари — у нашим гимназиским салама и у нашим соколским дворанама, од Београда, па даље до Зајечара и Больевца и других местâ. Извођачи су били врло неувешти, декори су били врло јадни, али то је било најбоље — и можда једино — што су, у младалачком жанру, љубитељи позоришне уметности могли наћи за приказивање. Преко Косте Трифковића, они су се упознавали с нашом драмом, преко Косте Трифковића они су осети-

ли драж и вредност позоришне уметности. Шта мари што извођачи нису умели честито ни да говоре, што су старачки бркови и браде били неспретно налепљени на њихова млада лица, што су, уместо пријатног бидермајера, на њима висили седенготи и рекле њихових бака, и што се све то збивало у једном декору направљеном од паклапира, купљеном заједничким прилозима код оближњег бакалина по два динара од табака! Млади гледаоци су све то запажали, али ништа од тога нису памтили. У њихово сећање је једино продирао дух дела, онај шарм и поезија који су прожимали цели текст и који су били једина непролазна вредност приредбе.

Коста Трифковић није имао судбину коју је заслужио, али је Коста Трифковић постао саставни део наше детињства и нашег живота. За њега који је волео добру децу и честите грађане, неће можда бити мала утеха што је допринео да у живот уђемо ведрија чела и крепкија кораке.

С. А. Ј.

*Пред премијеру „Менексма“*

## ТИГ МАКШИЈЕ ПЛАУТ

Случај најизразитијих латинских комедиографа Плаута и Теренција занимљив је и са социолошкога и са књижевно-историскога гледишта. И један и други припадају другој половини трећег и првој половини другог столећа (од 250 до 180 године пре Христа). То је епоха напретка и успона римске државно-политичке идеје, али и великих социјалних превирања. Затим, оба комедиографа су израсла из старогрчке комедиографије млађега типа, из истог комедиографског материјала и из истих писаца. Обојица су, дакле, пресећивачи старогрчке комедиографске тематике на област латинског језика.

Тематика коју користе Плаут и Теренције углавном је забавна и забављачког типа, али ће се доцније проширити и на област комедије карактера, на најсложенији облик. Забавно и забављачко у комедиографији ових писаца, мештимице изразито лакрдијашко, писано сировим и непосредним језиком »пучинек«, мештимице опет дато у густој и топлој еротици, одговара тачно друштвеном стању тадашњег латинског човека. Ослобођен материјалних потреба, он тражи забаве, разоноде и разуданости да би убио досаду



**Владета Драгутиновић**  
редитељ «Менехма»



**Божидар Дрнић**  
тумачи улогу Менехма I

живота. То је један од јасних социолошких принципа: забазан и забављачки елемент преовлађују у књижевности или у временима материјално засићених, или у временима веома узнемиреним у којима цео свет и само једну мисао: да заборави горчину извесног тренутка.

Аристотел вели дефинишући комедију да је она кхи смеха. Плаут и Теренције проширују ову дефиницију на сам елемент смеха: смех ради смеха; смех је алфа и омега њихових комичних заплета. Код њих не постоји комедиографска проблематика у савременом значењу речи. Отуд у главном делу њихове комедиографије нема ни оних печалних сукоба у којима комично увеличане страсти пристижу на границу трагичног, ни, исто тако, опредељења извесном моралном идејом, моралном »поуком«, извесним »наравоученијем«.

Антички претходници Плаута и Теренција припадају старогрчкој комедији млађе епохе. То је цео низ комедиографа: Анаксадрид, крајем трећег столећа; Алексис, писац пародија који се издаје за трагедија, иако, уставри, бележи првенствено љубавна збитија и досетке паразита; затим Архип

који стоји под утицајем великог Аристофана; најзад, и нарочито, Менандар, Филемон и Дифилос. Менандар, изузетно, служи као богато врело за комедиографску тематику Плаута и Теренција: то је отмена појава античке комедиографије, богаташ који гости краљеве, осмоструки победник на олимписким Јиграма, писац више од стотину комедија.

Рачуна се да број старогрчких комедија, којима се служе Плаут и Теренције, износи 607. Према томе, латинским пресећивачима старогрчког комедиографског духа стоји на располагању огроман материјал, богат и садржином и формом. Из овога материјала узимају они несамо теме митолошког карактера (пародије на љубав међу боговима), већ позајмљују и сва сценско-техничка преимућства старогрчког позоришта (»деус екс машина«).

Са чисто књижевно-историскога гледишта, веома је занимљив начин на који се Плаут и Теренције служе овим богатим материјалом. Кад је у питању нека тема, они је не разрађују на основу једне једине комедије, већ узимају потребан материјал из више комада, а често и од разних писаца. То је такозвани **принцип контаминације**, јасан филолозима, али загонетка за књижевне историчаре. Тако је Теренције саставио свога »Еунуха« из две Менандрове комедије, а »Браћу« из једнога комада Менандрова и једнога комада Дифилосова. Потребно је нагласити да није лак посао наћи праве изворе Плаутових и Теренцијевих комедија. Смисао контаминације у томе је да се комедиским мотивима да што заплетеши, што »вишак« игра. Отуд овде и толико варијаната на списку активних лица: слугу, паразит, дадиља, кувара; и толико преслачења одела, замена и препознавања.

Улазећи у суштину Плаутове тематике, Јозеф Грегор, познати писац »Светске историје позоришта« (Беч, 1933, стр. 122 и д.), набраја цео низ тема којима ће Плаут дати општи карактер. Неке од њих послужиће као основ доцнијим комедијама великог стила: тако ће се из »Комедије о тврдици« родити Молијеров Харпагон, а из »Близанаца« Шекспирова »Комедија заблуда«. Главне теме тих Плаутових комедија односе се на хетере, на њихов живот и доживљаје; то су, у неку руку, комедије о брачној невери, отприлике оно што је последњих деценија давала француска салонска комедија. Док је, међутим, у овој комедији цео заплет сведен на последњи, »механички« акт, на оно што Шопенхајер зове »додиром епидерми«, у Плаута има великих и правих еротичних пламсања. Поред тога, Плаут је на путу да створи нов, оригиналан комедиографски тип: комедију карактера, да се од забављача маса преобрази у моралног критичара маса. Тада процес апсолутног комедиографског преображења и стварања новога комедиографског принципа, толико важна у историји позоришног развића, тумачи Грегор овако: Уколико се интензивније одабира мањи обим мотива, утолико су интензивније фигуре (лица) које се уносе у тај обим; уколико је ужи миље и оскуднија песничка машта која треба да га оживи, утолико је потребнија већа варијација и комбинација фигура које улазе у састав тога миља. Тако долазимо до комедије карактера која је, природно, резултат изменених политичких и социјалних односа у области латинског језика.

Вреди нагласити да се развиће античке комедије креће од једног пројдрљива кувара до хетера и паразита, које заузимају интересовање средње античке комедије. Најмлађа комедија разграната је, најзад, до веома

великог броја типова који претстављају цео арсенал комедије уопште. Довољно је само приближити ова лица једно другом, и ево одмах љубоморе или брачне невере. Око њих треба порећати неколико споредних комичних типова, и комедија се рађа скоро калеидоскопски. То је, природно, техничка страна комедиографског метода. Аристофан тако никад не поступа; његову генију није то ни потребно.

Дајући ову анализу античке комедије, Грегор закључује да су у Плаутовој и Теренцијевој комедиографији очигледне клице извесне стваралачке слабости, мале уобразиље, кратка даха проналазачког. У томе је, међутим, у исти мах и снага римског театра. Он је овако присиљен да се профињује и да повећава своје напоре. Колика је само разноликост у маскама свих тих хетера и паразита, младића и смешних стараца! У њиховим изразима има нечег од вечности. Од примитивно-комичне маске хеленско-римске комедије до безброја појединачних случајева који су нам познати: прождрљиви кувар, сањалачке очи љубавника, пожудне усне паразита, мек, меснат осмех хетере! Све су ово бесмртни ликови, несамо по својим типовима већ и по својим физичким појавама.

Не треба, најзад, заборавити ни велики утицај римске комедиографије на средњовековну драму, доцније на Молијера, Шекспира и Лесинга. Лесинг посвећује Плаутовој комедиографији целу студију, колико и Софоклу. Извесни типови у његовим комедијама имају вечне изражажне црте Плаутових „јунака“ (Гостионичар, на пример, у „Мини од Барнхелма“). Најзад, и наш Стерија познаје Плаута.

Б. Ј.



Ирења Јовановић  
тумачи улогу жене Менехма I

Ново отворени завод

## ЗА ХЕМИЈСКО ЧИШЋЕЊЕ и БОЈЕЊЕ ОДЕЛА ДРАГОМИРА НЕСИЋА

Младонагоричанска ул. бр. 27.

Прима искључиво фину тоалету за хемијско чишћење  
и бојење

## „Ватрогасац“ К. Д.

ПАШИЋЕВА 7. ТЕЛ. 20-459

Пожарни апарати са хемијским средствима за  
гашење пожара са:

пено,

течношћу,

тетрахлором

Ватрогасни материјал и прибор.

Пунимо и оправљамо пожарне апарате.

### ПАЖЊА!

**Вршимо брузу поправку дрвене, кожне и гум. обуће.****Вршимо брузу поправку мушких и женских чарапа.****Примамо поруџбине папуча од текстила са ћоном  
од рогоза и патника са ћоном од рогоза.**

## „НАША АВАЛА“

Кнез Михаилова ул. бр. 1

### ПЕРСИЈСКЕ ТЕПИХЕ

свих врста

### ДОНАЂЕТЕ ТЕПИХЕ И ЂИЛИНЕ

### КЛАВИРЕ И ПИАНИНА

купује и најбоље плаћа  
трговина антиквитета и намештаја

## „Славонија“

### ЈОВАНА С. ВУКОВИЋА

Кнеза Павла — 53 тел. 27-279

Цара Николе II — 49 тел. 40-579

тел. 23-037

### ПРЕДУЗЕЋЕ ЗА ОПТИКУ

и

### ПРЕЦИЗНУ МЕХАНИКУ

Прима на израду и  
оправку све апарате,  
инструменте и финомехани-  
чарске послове.

ЧУМИЋЕВА 7, (Улаз из Пашићеве ул.)

## НАМЕШТАЈ

СТИЛСКИ — УМЕТНИЧКА ИЗРАДА

## ЛУСТЕРИ

кристал, бронза и ковано гвожђе у разном стилу.

## УМЕТНИЧКЕ СЛИКЕ

Прима поруџбине за израду свих врста стилског намештаја, уређује станове, виле, хотеле, канцеларије и установе

## „СРПСКИ ДОМ“

Трговина уметничког намештаја Смиљане Брковић

Вука Каракића ул. бр. 8 тел. 28-395

## ОПРАВКА ПЕРСИСКИХ ТЕПИХА



тел. 20-347 „СКОПЉЕ“  
Кондина 26 vis-a-vis „ПОЛИТИКЕ“

Купујемо само оригинал персијске тепихе и подеране.

## „БИЉАНА“



ВАШЕ ОДЕЛО и ХАЉИНЕ  
најбоље ће вам  
**ОЧИСТИТИ и  
ОБОЈИТИ  
БИЉАНА**

ЦЕНТРАЛА Св. САВЕ 16  
ФИЛИЈАЛА  
Мугапова 32

## ПАЖЊА!

Вршимо брзу поправку  
дрвене, кожне и гумене обуће

## „АВАЛА“

Таковска — 39

## Купујемо и продајемо:

Сервизе, порцелан  
античке и уметничке ствари,  
као и тепихе, злато и све  
вредносне ствари.

На позив долазимо.

„СТРАЖИЛОВО“  
трговина антиквитета

Кн. Михајлова — 39

усл. тел. 24-818





## ДАМЕ!

Ако се решите да Вашу косу офорбате, то Вам препоручује салон „МАРТА“. Најбоље фарбање косе у свима нијансама као и специјалну трајну ондулацију добићете у салону „МАРТА“

Кр. Александра бр. 2

ОДЕЛА, КАПУТЕ, МАНТЛОВЕ  
КОСТИМЕ, БЛУЗЕ, ХАЉИНЕ

КУПУЈЕ И ПРОДАЈЕ

## МАЧВА ОДЕЛА

Брана Д. Михајловић

Тел. 43-352

Кр. Александра 114

ПАЖЊА

ПАЖЊА

## ПАРИСКИ УМЕТНИЧКИ ШТОПЕРАЈ

СТЕВАН МИШКОВИЋ

Царице Милице 9/II.

Пошто Вас нисам дуже времена опомињао, то Вас, поштовање господе, позивам да извршите преглед Ваше и Ваших укућана гардеробе.

Све тканине подеране, нагрижене од мољача и изгорене цигаретом, МОГУ СЕ ОПРАВИТИ у салону за уметничко криљење тканина

СТЕВАН МИШКОВИЋ, Царице Милице 9/II.

Радња је пресељена из Вука Каракића — бр. 4

Бициклисти!

Спортисти!

## ПАЖЊА

Пре него што пођете куда Вашим бициклом

СВРАТИТЕ

у бициклистичку трговину

## »Ждраплин«, Ђорђа Д. Дрљачића, „Дрље“

Димитрија Туцовића ул. — 18, код подвожњака у Гробљанској ул.  
тел. 27-151

## Посетите Елитни ресторант „СРБИЈАНКА“

Гарашинова — 9

Ресторант точи најбоља и најодабранија пиња. Уз одличну музику најпопуларнијих Београдских снага уживањете у добром расположењу и севдаху. За добар провод гарантује вам

Ресторатор

ДУШАН МЕДЕВИЦА (мали Душко)

Датум	Репертоар
Понед.	8
Уторак	9
Среда	10
Четврт.	11
Петак	12
Субота	13
Ведаља:	14



Домаћинство, деца галама, велики веш, све то кида њене жијаве. Вероватно није заборавила добро правило.



Одл. дат. С. бр. 850 од 21.1.1943. дк.

## »ХЕРМЕЛИН«

## КРЗНА

Томислав Гогић

Београд

Кн. Михайлова — бр. 19

Тел. 23-130



„БУКУЉА“  
Кр. Милана — 41<sup>а</sup> до Славије

**ТАЈНА ЗЛАТА**

у томе је што никад не губи вредност. Златан накит и бижута не продајте и не купујте док не били код

Цвршишни локал — мала кирија — најбоља цена.

Атеље

МИДЕРА и ПРСЛУКА

»Graziosa«

Највећи избор у материјалу.

Књ. Љубице — 8

Тел. 28-228

**МИЛАДИНОВИЋ**

КОЖНА ГАЛАНТЕРИЈА



ТАШНЕ, РУКАВИЦЕ, КОФЕРИ, НЕСЕСЕРИ, НОВЧАНИЦИ, ПОЈАСЕВИ

Чика Љубина — бр. 14-16



**НАМЕШТАЈ**

Посетите велико стовариште  
СОБНОГ и КУХИЊСКОГ НАМЕШТАЈА

**Саве Г. Стојковића**

Кр. Александра 70



**ЖЕНСКИ  
ШЕШИРИ  
И  
УКРАСИ  
ДУКИЋ**

Француска 5 — до позоришта

„ФОТО-СЛАВИЈА“

— Мила Митровић  
снима са пластичним познавањем анатомског  
изражаваја лица.

Његошева 11 — двориште

Ла и Ресавске, улаз из Ресавске бр. 34. тел. 27-961.

и БОЉЕ АНТИЧКЕ СТВАРИ уновчите по највишим  
дневним ценама код фирме „СТОБИ“ угао Кр. Ми-

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ

у

У среду, 10. 1943 године

**Навалерстика**

Опера у једном чику од **Маскањија**

Диригент Охолц, К. Г.

ЛА

Сантуца, млада сељанка га Ољдекоп  
Лола, Алфијева жена лица Паић  
Туридур, млад сељак зар Јовановић  
Алфио, кочијаш зле Холодков  
Лучија, Туридова мајка Ђинка Ђорђевић-Рутко

Сланке

Дешавицији.

Декор Денића

Костими Мић-Јовановић

Сцерајоришац

Вео из радионице Матићајлова 17/1 и Теразије 28.

„ХАРМОНИЈА“

Теразије 12 тел. 25-794

Клаге, жице за виолине, платне  
за скларинете, калафонијум и све  
друге. **Штимовање** клавира.

**ДЕЧИЈЕ ИГРАЧКЕ**

најлепше и најефтиније купићете у највећем избору  
(продажа и на велико) код фирме

Илија Н. Кустуровић Кн. Михаилова — 13. тел. 21-237

КУПУЈТЕ СРЕБРКЕ Д-КЛ.  
ИЗ НАЈВЕЋЕ И  
НАЈСРЕГНИЈЕ  
КОЛЕКТУРЕ

**БРАБА ВАСИЋ**  
БЕОГРАД • ЦВЕТНИ ТРГ

Пажња!

**ПРОДАВЦИМА ЗЛАТНОГ НАКИТА**

Не продајте ни једног парчета Вашег златног накита, драгог камења и златних зуба, док потпуно не би били упућени у њихову стварну данашњу вредност. Зато ако већ продајете понудите свима купцима а на послетку у **Вашем је интересу** понудите и познатој фирмама «ВРАЧАР» која ће Вам платити одмах по највишој дневној цени, или ће Вам бесплатно и стручно проценити.

„ВРАЧАР“ — Београд, Палилулска улица — бр. 6  
Тел. 8-706 — Доћолска пијаца



**ЈОВАН ФРАЈТ-БЕОГРАД**

СВЕ МУЗИКАЛИЈЕ (НОТЕ)  
И МУЗИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ

Ресавска (б. Франкопанова) 5. Тел. 21-493

**„КОЛУБАРД“ КУПУЈЕ:**

Трговина старија, антикви- влато, сребро, на-  
тета и старог накита. кит, сатове, кри-  
Призренска 13 тел. 24-386 стал, порцулан  
керамику, тепихе, античке ствари, у-  
метничке слике и др.

Плаћа најбоље по најбољим дневним ценама.

Првокласне кофере, ташне  
новчанице и појасеве

**ДОБИЋЕТЕ**

у новоотвореној радњи „БОЈАНА“

Књ. Љубице — 6.

**БРИЛИЈАНТЕ**, златан накит, кристал, сервize, есцаје, као и друге ствари од вредности — најповољније ће те купити и продати, ако се обратите трговини антиквитета:

«ВАРДАР» Македонска (б. Попенкареова) — 28 тел. 21-062 и 27-043

### Тражите у свакој радњи

„БИЉАНА“ масну крему, која штити кожу.

„БИЉАНА“ пенушаву пасту за зубе

Тел. 27-382

### Пајаци

Опера у два чина с прологом

Текст и музика од Леонкавала

Диригент Освалд Бухолц к. г.

### Л И Ц А

Канио, вођа путујуће трупе	. Крста Ивић
Неда, његова жена	. Анита Мезетова
Тонио, комедијаш	. Никола Цвејић-Владин
Бепо, комедијаш	. Драгутин Петровић
Силвио, млади сељак	. Јован Стефановић

### ЛИЦА У КОМЕДИЈИ

Пајац	. Крста Ивић
Коломбина	. Анита Мезетова
Тадео	. Павле Холодков
Арлекин	. Драгутин Петровић

Сељаци и сељанке

Дешава се у неком италијанском месту.

ЛИКЕРЕ, КОЊАК, РУМ, ВЕРМУТ „ROYAL“  
тражите у свим трговинама.

Тел. 22-912.

### „Морава“

јорганџиска радња Добрачина ул. 2

радионица Господар Јованова ул. 73

ПРЕРАЂУЈЕ ВУНУ

прима на израду и прераду.

ЈОРГАНЕ И ДУШЕКЕ

### СРЕБРО

купује

„КРАЈИНА“

Македонска (б. Попенкареова) — 27

### КРУПНИЈЕ ДИЈАМАНТЕ

и брилијанте купујем и највише плаћам

Милан ОРЕШЧАНИН јувелир

Теразије 7, локал Чолић

### стенице

уништава са гаранцијом завод  
Цијан-Кал  
Попенкареова 17  
Телефон 28-691

купље и најбоље плаћа све. све, све што је старо и поплесано од текстила а нарочито добро планира, ствара поцепана одела, ваш зимски халтер и друго.

Стокановић Нр. Александра 127 на углу

родићу угодно не Вам стручни рад, пружити гаранцију и савршеној солидности.  
Бивши мајстор фирме  
Кукулићес и Сакеларидес  
КРЗЕЉАР Миленико Мириј  
Чика Љубинић бр. 14 и 16 у пасажу



### СРБОЛИК

ВЛАДИМИР КОНСТАНТИНОВИЋ  
ТЕРАЗИЈЕ 11 Тел. 20-878-24-580

### Златне зубе, брилијанте, сатове и све врсте злата и златног накита

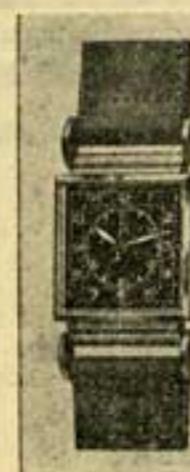
ако већ продајете или купујете, у Вашем је интересу да то учините преко стручне фирме „ВЕЛЕС“. Сваки рад вршимо без конкуренције по дневној цени. **Влато и најкић** купујемо и од свих препродајаца. Запишите адресу јер је у Вашем интересу.

### Фирма „ВЕЛЕС“

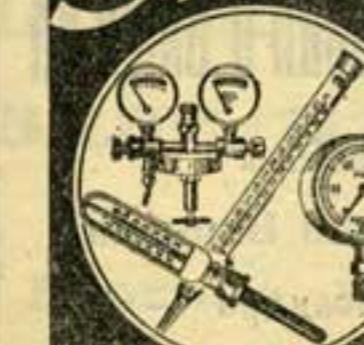
Пашинева бр 25 II спрат. Тел. 30-556

Рад сваког дана од 8 до 19 часова

Власник **Бора Цветковић**



**Маномешре** и  
**термомешре**  
свих врста  
израђује, поправља и  
сви контролно испитивање



КР. АЛЕКСАНДРА 32

### ROBOT

БЕОГРАД

МОДЕРНО РУБЉЕ  
„ДАРА“



ДАРИНКА ВЕЛИСАВЉЕВИЋ

Кнез Михаилова ул. — 19  
пасаж

Прима на израду мушки, женско и креветско рубље



ШАЖВА

Оправку РЕШО-а, ПЕГЛА  
и свих електричних апарат

В Р Ш И

Електротехничка радња  
Цара Николе II ул. • бр. 36



ВЛЮЧНО ЗА ДАМЕ

ИЗРАДА СВИХ ВРСТА ВЕЗОВА ЗА  
ХАЉИНЕ, ДАМСКОГ ВЕША, МОДЕР-  
НИ ПЛИСЕ, ПРЕВЛАЧЕЊЕ ДУГМЕТА  
**РМАТИЋ**



Лепоту „свежину  
одржавете



Чујотребом  
ПРЕПАРАТА ИЗ ПАРФИМЕРИЈЕ

„СЛАВИЈА“

Кр. Милана - 45

ПАРФЕМИ НА ГРАМ  
у свима мирисима  
по умереним ценама

РАДИО - ТЕХНИЧКА  
РАДЊА

„СРЕМ“

врши све оправке

радио - апарат

солидно, прецизно  
и јефтино

Миловановић и Вишњић

Власник

Првослав Вишњић

Кр. Александра — 144

Тел. 43-822

СТРУЧНО и БРЗО

вршимо све оправке

КИШОБРАНА

Змаја од Ноћаја — бр. 13

Ал. Ненадовића бр. 2 I спр. десно

„РАДЕ НЕИМАР“

Драгољуба Добричића

Продаје: палате - куће  
вила, плацеве - фабрике

Београд, Кр. Милана 20 тел. 27-796

## INHALT DER OPER „BAJAZZO“

I. Akt. Marktplatz im Dorfe. Während der Ouverture tritt Tonio als Prolog auf und erläutert den Inhalt des Stückes. Auf dem Marktplatz ist eine primitive Bühne wandernder Komödianten errichtet. Das Volk erwartet freudig die bunt kostümierten Schauspieler. Tonio will der Nedda beim Verlassen des Wagens helfen, wird jedoch vom eifersüchtigen Canio mit einer Ohrfeige erwartet. Die Bauern laden die Schauspieler auf ein Glas Wein in das Wirtshaus ein. Dieser Einladung leistet der Chef der Truppe Canio und der Harlekin Beppo gerne Folge, während Tonio bei Nedda verbleibt. Die Leute heckeln Canio, der wütend erklärt, dass er als Bajazzo jeden Spass verstehe, als Gatte könne er jedoch nichts vertragen, was seinem gutem Ruf schaden könnte. Nedda zittert vor ihrem Gatten. Als sie allein bleibt, nähert sich ihr der hässliche Tonio und belästigt sie mit seinen Liebesangeboten. Sie wird zornig und gibt ihm einen Schlag mit der Peitsche. Tonio beginnt Rache zu brüten und entfernt sich.

Silvio, ein junger Bauer, nähert sich Nedda. Ihm gelingt es, Nedda zu überreden, noch diese Nacht mit ihm zu gehen und den Gatten zu verlassen. Tonio hat ihre Unterredung mitangehört und entfernt sich, um Canio und Beppo zu rufen. Dem Silvio gelingt es kaum, vor Canios Wut zu entfliehen. Als Canio nach einer aufregeenden Verfolgung des jungen Bauern zurückkehrt, ergreift er das Messer und verlangt von Nedda, ihm den Namen ihres Geliebten zu verraten. Als sie dies ablehnt, wirft sich Canio auf sie, um sie zu töten. In diesem Augenblicke springen jedoch Tonio und Beppo herbei und retten ihr so das Leben. Tonio flüstert dem Canio zu, dass dieser Bursche sicher die Vorstellung besuchen werde und Canio mit ihm bei dieser Gelegenheit werde abrechnen können. Ganz verzweifelt entfernt sich Canio, um sich für die Vorstellung vorzubereiten.

II. Akt. Das Volk sammelt sich und die Vorstellung nimmt ihren Anfang. Im Kleide der Colombina schreitet Nedda zwischen den Zuschauern umher und sammelt das Eintrittsgeld ein. Hierbei kommt sie auch zu Silvio, den sie auf die Gefahr aufmerksam macht.

Während der Vorstellung fällt Canio plötzlich aus seiner Rolle und fordert Nedda neuerdings auf, ihm den Namen ihres Geliebten zu verraten. Da ihm Nedda auf seine Frage nicht antwortet, sondern ihn sogar verspottet, ergreift Canio ein Messer, das auf dem Tische liegt und tötet vor den Augen der Zuschauer Nedda. Silvio will der Nedda zu Hilfe kommen. Er wird jedoch von Canio erkannt, der ihm das Messer in das Herz stösst. Unter den Anwesenden bricht eine schreckliche Panik aus. Tonio wendet sich an die Zuschauer und erklärt apathisch, fast ohne Stimme: Jetzt könnt ihr nach Hause gehen, die Komödie ist zu Ende.

## INHALT DER OPER „CAVALLERIA RUSTICANA“

Diese Oper in einem Akt spielt zu den Osterfeiertagen in einem sizilianischen Dorfe.

Während der Ouverture singt Turiddu hinter dem Vorhang das bekannte „Sizilianische Lied“. Nach der Ouverture hebt sich der Vorhang und auf der Bühne sieht man den Platz vor der Kirche. Leute treten in die Kirche. Von einer Seite kommt die junge Bäuerin Santuzza, von der anderen Turiddus Mutter Lucia. Santuzza ist Turiddus Geliebte. Sie hat ihm zuliebe ihre Ehre geopfert; sie ahnt jedoch, dass Turiddu sie Lolas wegen verlassen will, die verheiratet ist. Sie habe Turiddu vor dem Hause dieser Frau gesehen.

Gleichzeitig mit dem Chor tritt jetzt auch Alfio auf, der Gatte Lolas, der erklärt, auch er habe Turiddu gesehen, dass er aber trotzdem darin nichts Schlechtes finde... Lucia, die ihren Sohn nach Francofonte geschickt hatte, will auch weiter nach forschen. Santuzza bittet sie jedoch, sie möge schweigen. Während der Chor der Bauern und Bäuerinnen auseinandergeht, legt Santuzza ihren Verdacht dar.

Turiddu liebte einst Lola; als er jedoch aus dem Kriege zurückkehrte, fand er sie als Gattin Alfios. In erster Zeit war er in Liebe zu Santuzza entbrannt, jetzt kehrte er jedoch wieder zu seiner einstigen Liebe — zu Lola zurück. Diese Enthüllung wirkt verheerend auf Lucia. Sie begibt sich mit den anderen in die Kirche. Santuzza bleibt, um auf Turiddu zu warten. Dieser tritt auf, benimmt sich jedoch gegen sie sehr kühl und begibt sich sodann mit Lola in die Kirche, Santuzza auf dem Platze lassend. Ganz verzweifelt ruft ihm Santuzza zu, dass ihm die Osterfeiertage blutig sein werden; dem Alfio, der wieder auftritt, enthüllt sie die Untreue seiner Frau Lola.

Vor Rache wutschauend beschliesst Alfio, Turiddu zu töten und entfernt sich mit Santuzza.

Sodann folgt das berühmte Musikintermezzo, während dessen die Bühne leer bleibt.

Turiddu, Lola und das Volk kommen aus der Kirche. Der wütende Alfio kehrt zurück und fordert Turiddu zum sizilianischen Zweikampf auf Messer auf. Turiddu verabschiedet sich gerührt von seiner Mutter, bittet sie, über Santuzza zu wachen und geht zum Zweikampf. Etwas später läuft Santuzza, von Wahnsinn ergriffen, herbei und stösst den verzweifelten Ruf aus: „Turiddu ist tot!“

Die Oper schliesst mit einem Akzent im Orchester.

## Садржај опере „Пајаци“

Први чин. — Трг у селу. За време увертире пред завесу излази Тонио као Пролог и објашњава садржај комада. На тргу је постављена примитивна позорница путујућих комедијаната. Народ радосно дочекује ове шарено костимиране глумце. Тонио хоће да помогне Неди приликом силаска из кола, али га љубоморни Канио дочекује шамаром. Сељаци позивају глумце у крчму на чашу вина. Том се позиву радо одазива шеф ове трупе Канио и харлекин Бепо, док Тонио остаје крај Неде. Људи задиркују Канија, а он бесно изјављује да разуме и схвата сваку шалу као Пајац, али као муж не трпи ништа што би могло наудити његову добром гласу. Неда стрепи пред мужем. Кад остане сама, приближује јој се ружни Тонио и досађује јој својим љубавним понудама. Она се разбесни, па га удари бичем. Тонио почне да смишља освету и одлази.

Силвио, млади сељак, долази Неди. Њему пође за руком да наговори Неду да још исте ноћи пође с њиме и остави мужа. Тонио је прислушкивао њихов разговор, па отрчи да позове Канија и Бепа. Силвио је једва успео да побегне испред Канијева беса. Кад се Канио вратио после узалудне потере за младим сељаком, зграби нож захтевајући од Неде да му ода име свога љубавника. Кад она то одбије, Канио налети да је убије, али у том прискоче Бепо и Тонио и тако јој спасу живот. Тонио дошаће Канију да ће тај момак сигурно доћи на претставу, па ће онда моли да се обрачуне с њиме. Сав очајан, полази Канио да се спрема за претставу.

Други чин. — Народ се окупља и комедија убрзо почње. У костиму Коломбине, Неда обилази гледаоце и скупља паре за гледање претставе. Притом, наишавши на Силвија, упозорава га на опасност.

За време игре, Канио одједном испада из своје улоге, и поново тражи од Неде да му открије име свога љубавника. Кад му Неда не одговори на питање, него почне још да му се потсмева, Канио дохвати са стола нож и на очиглед публике убије Неду. Силвио хоће да прискочи у помоћ Неди, али га Канио у истом часу препозна и зарије му нож у срце. Ужасна паника захвата све присутне, а сам Тонио обрati се публици и апатично, без гласа, добаци: „Сад можете кући, комедија је свршена!“

## Садржај опере „Кавалерија рустикана“

Ова једночина опера догађа се у једном сицилијанском селу на сам Ускрс.

За време увертире Туриду пева иза завесе чувену „Сицилијану“. По завршеној увертири завеса се диже и указује се позорница која претставља трг пред црквом. Људи одлазе у цркву. С једне стране наилази млада сељанка Сантуца, а с друге Туридова мајка Лучија. Сантуца је Туридова љубавница, она је њему за љубав жртвовала своју част, али сад наслућује да је Туриду оставља због Лоле, која је удата. Она је Турида видела пред кућом те жене.

Заједно с хором долази сада и Алфио, Лолин муж, који изјављује да је такође видео Турида, али да поред свега тога у томе не види никакво зло. Лучија, која је свога сина послала у Франкофонте, хоће и даље да испитује, али је Сантуца замоли да ћути. Пошто се хор сељана и сељанки раствурио, Сантуца објашњава своје сумње.

Туриду је некад волео Лолу, али кад се вратио из војске, нашао ју је као Алфиову жену. У прво време водио је љубав са Сантуцом, али се сад поново вратио својој некадашњој љубави — Лоли. То откриће поразно делује на Лучију и она оде са осталима у цркву. Сантуца остаје да дочека Турида. Он дође, према њој се понаша веома хладно и на крају се са Лолом удаљи у цркву, а Сантуцу остави на тргу. Сав очајна, Сантуца му довикује да ће му Ускрс бити крвав, а Алфију, који поново наилази, открива неверу његове жене, Лоле.

Сав обузет осветничким бесом, Алфио се одлучи да убије Турида и одлази са Сантуцом.

Затим долази чуvenи музички интермецио, за које време позорница остаје празна.

Туриду, Лола и народ долазе из цркве, а разбеснели Алфио се враћа и изазива Турида на сицилијански двобој на ножеве. Туриду се дирљиво опрашта од мајке, моли је да пази на Сантуцу и одлази на двобој. — Мало после тога долети Сантуца сва избезумљена, у очајном крику: „Туриду је мртав!“

Опера се завршава јаким акцентом у оркестру.



## SERBISCHES NATIONALTHEATER IN BELGRAD

Vorstellung

Am Denkmalplatz

Mittwoch, den 10. November 1943

### Cavalleria Rusticana

Oper in einem Akt. Musik von Mascagni

Dirigent Oswald Boucholz als Guest

Personen

Santuzza, eine junge Bäuerin	.	.	.	Olga Oljdekop
Lola, Alfios Gattin	.	.	.	Grlica Paić
Turiddu, ein junger Bauer	.	.	.	Lazar Jovanović
Alfio, Fuhrmann	.	.	.	Pavle Holodkov
Lucia, Turiddus Mutter	.	.	.	Branka Đorđević-Rutke

Bauer, Bäuerinnen

Ort der Handlung Sizilien

Dekor: Herr Denić

Kostüme: Frau Babić

### BAJAZZO

Oper in zwei Akten und einem Prolog

Text und Musik von Leoncavallo

Dirigent Osvald Buholc, als Guest

Personen

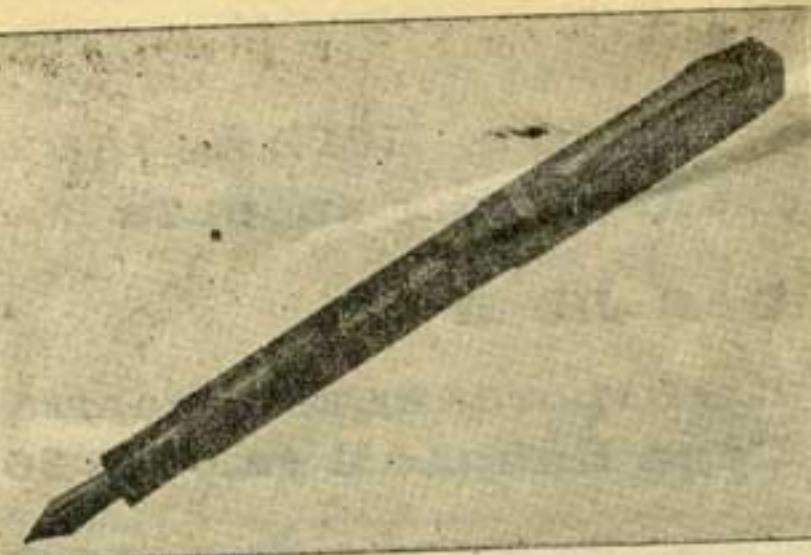
Canio, Leiter einer Wandertruppe	.	.	.	Krsta Ivić
Nedda, sein Frau	.	.	.	Anita Mezetova
Tonio, Komödiant	.	.	.	Nikola Cvejić-Vladin
Beppo, Komödiant	.	.	.	Dragutin Petrović
Silvio, ein junger Bauer	.	.	.	Jovan Stefanović

Personen in der Komödie

Bajazzo	.	.	.	Krsta Ivić
Colombina	.	.	.	Anita Mezetova
Taddeo	.	.	.	Pavle Holodkov
Harlechin	.	.	.	Dragutin Petrović

Bauern und Bäuerinnen

Die Handlung spielt in einem italienischen Dorf.



Стручна оправка  
**НАЛИВ ПЕРА**  
свих система  
**„Механико“**  
Скадарска — бр. 1

## Сезона је на прагу...

Имам разних готових  
**БУНДИ**, примам прераде  
по најсолиднијим ценама.

**КРЗИНАР**

**Банчевић**

Пашићева — бр. 3 I спрат  
Тел. 25-919

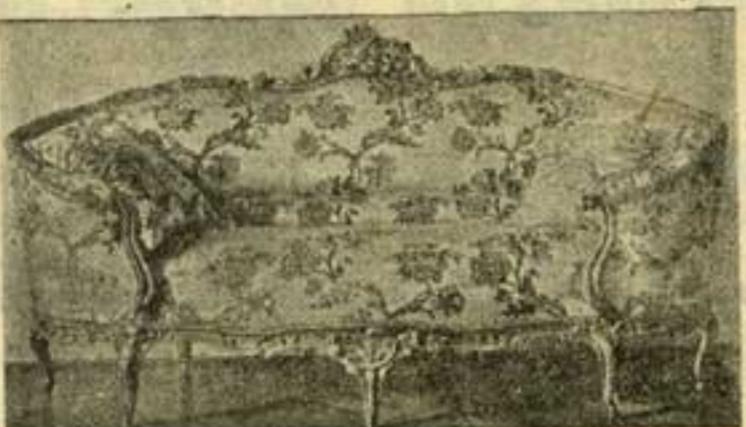
## Пажња бициклистима!

Ако нисте знали  
Па са бициклом пали  
Ту је стручњак стари  
Механичар **ДУЈА МАЛИ**.  
Ваш бицикл да оправи  
Браничевска три  
У дворишту. Дођите сви

## Прецизно механичарско радњо

**ЗА СТРУЧНУ ОПРАВКУ  
БИЦИКЛА, ШИВАЋИХ МА-  
ШИНА, ГРАМОФОНА И ДР.  
БЕОГРАД, БРНИЧЕВСКА — бр. 3  
Усл. тел: 43-730**

Уредите Ваш стан, вилу, кућу и дућан



код Атеље-а за унутрашњу архитектуру фирме  
**РАДИВОЈЕ М. ТОДОРИЦА**

Космајска — 35

# ЕЖЕН Д'АЛБЕР

Велики Ежен Д'Албер појављује се као метеор међу музичким великанима при kraју прошлог века. Његов бурни живот, проткан брачним и љубавним авантурама, огледао се и у њему као музичару уметнику, првом сјајном пијанисти, доцније окретном оперском композитору. Као права уметничка природа, волео је лепо и осећајно и стварао је несамо дела по форми већ и дела вечите осећајне вредности.

Рођен у Глазгову 1864 године, од оца Немца, Шарла Д'Албера, композитора игара, почeo је као даровити дечак своје музичке студије, прво код Ернеста Пауера, да их настави код Ханса Рихтера у Бечу и да их, најзад, заврши код Листа у Вајмару. Лист је сматрао Д'Албера, после Карла Таусига, за свога најбољег ученика.

Д' Албер је био пијаниста монументалне снаге и изванредно израђеног виртуозитета. Слављен као наследник великог Таусига, цењен као префињени интерпретатор Баха и новокласичара, нарочито Бетховена, познат као стручњак који је са пуно смисла прерађивао за клавир Бахове оргуљске пасакаље, он изненада напушта каријеру клавирског виртуоза и одаје се компоновању опера, најпре у стилу Вагнерових епигона, а затим јна бази стилских принципа талијанског веризма.

При карактерисању талијанског веризма, правца коме је, поред Маскањија и Леонкавала, припадао и Пучини, мора се осврнути на музичкодрамско стварање XIX века уопште. У средишту тога стварања стоји несумњиво највећи музички драматичар: Рихард Вагнер. Он је успео да удари печат свога генија времену у коме је живео и стварао. Као уметник, спојио је у својој личности естетичара, реформатора и ствараоца борећи се за своје идеје, остваривши своје дубоке и значајне теориске принципе о музичкој драми у својим грандиозним музичким делима. Тако је Вагнер, у своје време, извршио највећи утицај, несамо у оквиру музичке драме већ и у свима областима стварања. Чак се и у Италији опажа Вагнеров утицај, уколико се он могао помирити са специфично талијанским, претежно мелодиским, остваривањем музичке драме, односно опере. И у последњој, трећој епоси Вердијева стварања, специјално у његову »Отелу«, опажа се карактеристика Вагнера. Сасвим је природно да се реакција против Вагнерова утицаја јавила баш у Италији, где је оперска традиција била изванредно јака. Талијански веризам, својим драматичним сценама из народног живота, без финије психичке анализе, музички површно обрађен, са екстремним колебањем између лиризма и бруталних ефеката, значио је реакцију на уметност Вагнерових последника која је у Италији триумфовала у Вердијеву »Отелу«. Чист лиризам остварен је само у »Кавалерији« и »Пајацима«. Зато што нису имали довољно зреле музичке технике, Маскањи и Леонкавало нису успели да веристички стил подигну до универзалног значаја, иако су њи-

хова дела имала успеха и извршила значајан утицај на европско оперско стварање и крајем прошлог и почетком овога века.

Еклектичар у основи, али човек високе културе и живе маште и уметник који је умео да успостави непосредан контакт са публиком, Д'Албер је композитор који је, асимилишући туђе тековине, знао да им даде ознаку своје личности. Све што је Д'Албер нашао у операма и народној музici згодно, узимао је за своју музику без предомишљања, и то без обзира да ли је то тема, игра, музичка градња или неки музички оркестарски ефект. Ова кво илустровање већ проверених дејстава не ствара неки сопствени стил, али објашњава природну снагу дела. Музика се распада у читаве редове појединачних приказивања. Ти редови не би имали много повезаности да их не држе двоје чврстих клешта, и то необуздана воља сценске ударне снаге и бујна расцветана мелодика, која је заснована на сећањима узетим из туђих тековина.

После првих музичко-драмских покушаја по угледу на Вагнерове епигене, Д'Албер, са пуно еклектичарског смисла, искоришћује веристичке стилске принципе. Талијански веризам, као јужњачка творевина, морао је бити реформисан у Немачкој.

Д'Албер покушава да прилагоди талијански веризам германској стваралачкој психологији. Ако се тражи стилска линија Д' Алберове музике, могло би се рећи да је њена основна карактеристика **синтеза талијанског веризма и Вагнерова музичко-драмског стила**. Д'Албер је успео (и то је оно што на први поглед изгледа парадоксално) да помири веризам са свима одликама и значењем реакције према Вагнеровој школи; да их помири са принципима Вагнерове музичко-драмске стилистике (лајтмотивско ткање) и стила који није спровођен тако доследно.

Његово најбоље музичко-драмско дело је неоспорно »Tiefland« (»У долини«). Рађено по једном занимљивом либрету од Гимере, с радњом која се догађа у пределима Пиринеја и долине Каталоније, по либрету пуном јаких драмских конфликтата, финих и нијансираних осећајних контраста и наглих промена у штимунгу, с музиком која је писана снажним замахом и која има све већ анализоване карактеристике. Опера »У долини« је у своје време имала огромног успеха, и данас се одржала на репертоару. После опере »У долини« ниже се дело за делом у оквиру веризма који постаје све грубљи или неоромантике или, најзад, на бази конверзационог оперског стила. Међутим, Д'Алберова стваралачка снага није била толико јака да иде у корак са тако плодном продукцијом. Зато су сва та доцнија дела, иако у њима има успешних момената и ефектних сцена, доживела само локалан и пролазан успех.

За историју музике остаје Д'Албер велики пијаниста Листове школе и композитор који је покушао да створи немачки веризам.

В. М.

## Премијере и репризе

На почетку нове сезоне Српско народно позориште приказаће два комада: **Менехми** од Плаута и **До-**



**Сима Јанићевић**  
тумачи улогу Менехма II

горели кров од Божидара С. Николајевића. Премијере ових комада већ су углавном фиксиране: **Менехми** изаћиће пред публику средином новембра, а **Догорели кров** почетком децембра.

\*

**Менехми** је једно од најбољих дела Плаута, једног од највећих драмских писаца за које зна историја човечанства. Овај комад који се већ прилично дуго спрема и за чију су опрему биле потребне нарочите жртве, излази у режији г. Владете Драгутиновића. Музичку пратњу за

овај комад спремио је г. Јосип Штолцер-Славенски. Главне улоге у комаду тумаче г. г. Божидар Дрнић (Менехмо I) и Сима Јанићевић (Менехмо II). Г-ђа Ирена Јовановић игра улогу жене Менехма I, г-ђа Невенка Урбанова игра улогу Хете-ре, г-ца Љубица Секулић игра улогу робиње Еротијане. Улогу Пеникула тумачи г. Александар Стојковић,



**Невенка Урбанова**  
тумачи улогу Хете-ре у »Менехмима«

улогу таста Менехма I г. Михаило Васић, улогу роба Месенија г. Бранко Јовановић, улогу кувара Цилиндра г. Димитрије Величковић.

\*

**Догорели кров** је значајно дело из савремене наше драмске књижевности. Његов писац, г. Никола-

јевић, један је од најугледнијих наших књижевника који су се јавили за последњих тридесет и више година. »Српска сцена« је, у прошлом броју, донела описнији напис и о г. Николајевићу и о његову комаду. Наши читаоци наћиће у томе напису одговора на многа питања у вези са личношћу г. Николајевића као човека, писца и јавног радника. Комад режира г. Јован Поповић, управник нашег Позоришта, а у тумачењу комада запослени су Теодора Арсеновић (Катарина), Љубица Јанићевић (Агница), Милорад Душановић.

вић (Стерија Николић), Милан Поповић (Никола), Миливоје Живановић (Претседник варошког суда), Јован Николић (Мијајло Терзић), Сима Колашинић (Пензионер), Сима Јанићевић (Светозар Крстовић). Остале улоге играју Милица Хаџић, Јелена Трумић, Петар С. Петровић, Михаило Васић, Милан Живковић, Велимир Бошковић, Александар Стојковић, Радивоје Ранисављевић, Милорад Игњатовић. Сценографске скице за овај комад израдио је г. Милорад Денић.

## Позоришне белешке

»Недељиво јединство.« — У београдском »Донауџајтунгу«, бр. 238 од 9 октобра, поставља д-р Готлиб Шојфлер питање односа између позорнице и публике и утицаја који врше једни на друге. Да ли је тај утицај плодоносан; да ли је уопште потребан; да ли позорница и публика претстављају »недељиво јединство«?

Још је Густав Фрајтаг, чувени писац »Технике драме«, рекао да успех једног комада у једном месту не обезбеђује његов успех и у другом месту. »Оно што се у Дрездену свиди, у Лайпцигу може пропасти.« Према томе, не постоји неко средиште које би обезбеђивало успех извесног комада у свима осталим местима. Да је тако шта могуће, не би било ништа лакше да радити идентичан репертоарски план за сва места, онај исти који је већ са успехом проверен у некој репертоарској централи. У театру такве

ствари, међутим, нису могуће; богови захтевају и зноја. Напретив, сваки већи град намеће сопствене законе у питању свога уметничког расположења. Позоришни стручњак може те законе покаткад и погодити.

Стара је и већ овештала формула да позориште, публика и све оно што у овој области делује — штампа, уметнички прикази — чине недељиво јединство. У ранијим социологијама важило је правило да појединачна личност може бити уметнички претставник целокупне публике, и то као извор стваралачког процеса. Ова формула, међутим, није довољна. Не може се замислiti уметник који би могао постојати без заједнице, пошто само од ње прима своју крв. Уметнички израз је, бесумње, производ уметничке личности првенствено, али ни он није нешто што виси у ваздуху, без везе с друштвом у коме се ро-

дио, или у коме живи. Он је везан за своје време и за свој народ, и баш то је оно што је добро, пошто тако, да би добио лик и суштину вишег бића, остварује кроз њих закон форме.

У глуми вреди као најважнија чињеница претстава (извођење комада), а средство је за њу песников текст који се пише да би послужио као основ за извесну радњу људи од крви и меса. Претстава се, међутим, не може замислiti без публике, и то публике одређеног града. Познато је, на пример, да је публика у старој Атини често присилјавала судије, оцрњиваче песника такмичара, да додеље награде овом или оном делу. Иако су песничка дела самостална с обзиром на процес свога настајања и у своме организму, ипак су упућена и на флуид своје околине. Глумац без публике је збуњен, немоћан и бедан. Тек у додиру с публиком, тек пошто чује шум гомиле, осети се »омогућеним« за свој позив и за развијање своје стваралачке маште. Свако позориште треба и мора да иде у корак с публиком, а процес подизања њена нивоа позориште треба да врши неприметно.

У питању је, дакле, веома важна посредничка улога коју узима на себе уметничка опсервација. Пошто је и она орган публике, потребно је да после претставе створи дистанцију између себе и саме претставе. Та »унутарња« дистанција условљена је чистим естетичним утиском који ова опсервација оставља кроз претставу и који јасно изражава у вези са књижевно-историјским, филозофским и социјално-политичким сазнањима. Публика је уметнички опсерватор утолико уколико је гледалац, и има, отуд, естетичких утисака. Формулација утиска и онај рад у питању сазнања који је у вези с критиком, деле овај утисак од утисака публике.

Ако је реч о особеним вредностима поједињих народа, завршава Шојфлер ову своју занимљиву релацију, треба те особене вредности признати и поједињим покрајинама и поједињим градовима. А баш су оне основ на коме треба развијати и неговати односе између поједињих позоришта и поједињих публика.

J.

# Позоришна хроника

● У Паризу, у Комедији Шан Елизе, изведена је првипут комедија »Робинзон не сме умрети« од Фридриха Форстера. Превод ове ствари дао је Пјер ди Коломбје, познат као изврстан преводилац Гетеа и Хауптмана. Музику за комад дао је Марсел Ланој. На тај начин добила су извесна места у комаду мелодраматски карактер, што је утицало на знатно продужење овога дела, уосталом сасвим непотребно.

● Словачко Народно позориште у Бреслави отворило је овогодишњу сезону награђеним комадом »Марија« од Хане Зелинове-Гајдош. Комад је имао великог успеха.

● У Фрајбургу је отворена нова сезона са »Ифигенијом на Тавриди« од Гетеа. Режирао је нови управник д-р Т. Модес. Критика хвали његово изванредно осећање за стил комада и његово богато редитељско искуство које је дало ванредно повезану игру, живахне сценске слике и погодно осветљење. Улогу Ифигеније тумачила је као гост Хедвига Писториус из бечког Бургтеатра која је позната као предистиниран тумач Ифигеније.

● Градско позориште у Хановеру отворило је своју нову сезону »Маријом Стјуарт«, трагедијом од Шилера. Редитељ трагедије нагласио је њен политички карактер, можда понешто једнострано. Публика је одушевљено прихватила обнову овог великог Шилерова дела.

● Мађарски позоришни песник Франц Херцог навршио је ових дана 80 година свога живота. Добро

је познат и српској јавности. Писао је романе и комедије. Неко од његових комедија игрane су на многим српским сценама.

● Ускоро ће бити у Солуну отворена репрезентативна бина Државног позоришта. Играће једна аинска трупа која је већ стигла у Солун и увекико води пробе.

● Почетком октобра навршио је познати немачки глумац, Х. Георге, који је још пре рата боравио и у Београду, 50 година живота. Целокупна немачка штампа истиче овом приликом велик Георгов талент, његову животодавност, неисцрпну виталност и огромну енергију. У подробним анализама приказује се Георгов стваралачки пут који обухвата целокупна човека у свима његовим психичким фазама.

● Грчки државни оркестар, који као диригент води д-р Ханс Хернер, одлично познат и београдској музичкој публици (радио је у нашој Опери), дао је почетком октобра велики симфониски концерт у позоришту Ирода Атика. На програму су били: Увертира Глукове »Ифигенија у Аулидис«, »Недовршена симфонија« од Шуберта, »Четврта симфонија« од Чајковског. Концерт је почeo у први сумрак, који је давао особену драж величанственим рушевинама овога Позоришта и Акрополи која се диже изнад њега. Музичко дејство концерта, под искусном палицом д-ра Хернера, било је, тако, изузетно појачано овим природним оквиром који је везан за толике историске успомене.

● Једна издавачка књижара у Ослу објавила је нови норвешки превод »Фауста« од Гетеа. Слободан превод дао је норвешки песник Кристен Гундела. Превод је ради свога лепа језика срдечно поздрављен и обележен као мајсторско дело. У овом новом преводу даће ускоро »Фауста« Народно позориште у Ослу.

● Немачко народно позориште у Букурешту спремило је Гетеова »Фауста«, у режији свога интенданта Густа Онђерта. Овај »Фауст« биће најпре извођен у Херманштату од 22 до 24 октобра, а доцније у Букурешту, од 27 до 29 октобра.

● Финска јавност је 2 октобра прославила стоти рођендан Карла Бергбома, оснивача Финског народног позоришта. У Хелсинкију и Тамперу држане су јубиларне академије посвећене овом значајном културном пиониру финске историје који је основао чисто финску позоришну традицију. Наглашено је нарочито да Бергбомов позоришни рад пада у време руске владавине Финском. Услови, под којима се фински позоришни живот у овом времену могао развијати, били су необично тешки.

● Поново је у Норвешкој оживело велико интересовање за Ибзево

нову драматику. Ново позориште у Ослу извело је недавно његову »Хеду Габлер« са сензионалним успехом; позориште у Дронтајму дало је његова »Народног непријатељак. Народно позориште у Ослу намерава ново студирање »Пера Гринтак«, после »Бранда« који је дало прошле сезоне са истакнутим успехом. Уосталом, у традицијама овога Позоришта је неговање Ибзенове и Бјернсонове драматике.

● У Прагу је недавно изведена, у тамошњем Сталешком позоришту, »Соледад«, комедија од Ернста Бакмајстера под новим називом »Скупа игра«. Као што је познато, Бакмајстер је више година писао ову своју комедију, која донекле потсећа на Голдонијеве комедије. Бакмајстер је, иначе, познат као писац више тешких мисаоних драма. У »Соледаду« даје, међутим, једну ведру и веома забавну комедију са распојасним међуиграма. Лепа Соледад је кћи једног милионара тврдице. Она, после много заплета, добија руку једног сиромаха, који је бедан као ѡаво.

● У Букурешту ће ускоро почети спремање чувене Хебелове трагедије »Марија Магдалена«. Спремаће је Театро настро у режији државног директора Драме Мундорфа.

# Вести из куће

**Трећа сцена С. н. позоришта.** — Управа нашег Позоришта склопила је са претставником Комесарске управе Коларчева универзитета г. Божком Богдановићем споразум по којеме наше Позориште отвара на Коларчевом универзитету, средином новембра, своју Трећу сцену. Овај одељак нашег Позоришта носиће назив **Трећа сцена С. н. позоришта на Коларчевом универзитету**, а имаће драмски и оперско-балетски карактер. Трећа сцена намењена је првенствено развоју младих глумачких и редитељских снага и нових и давровитих драмских писаца који заслужују да се појаве на некој од сцена С. н. позоришта. На Коларчевом универзитету играће наше Позориште три пута недељно: понедеоником Балет, средом и суботом Драма. У току рада на Коларчевом универзитету, Позориште ће спремити и неколико комада са својом најмлађом глумачком екипом, која ће тако доћи до пуније речи и бољег глумачког израза. У вези са Трећом сценом треба да се, од 1. јануара идуће године, отвори и друга, врачарска, сцена нашег Позоришта која би надокнадила ранију нашу сцену у Манежу. Предузети су већ потребни кораци да се и овај план ускоро оствари.

**Г. Јурије Љ. Ракитин поново на раду.** — Г. Јурије Љ. Ракитин, доајен нашег редитељског колегијума, знатно се опоравио после дуготрајне и тешке болести, и сад је поново на раду. Већ је почeo пробати велику Молијерову комедију »Уображени болесник«, за коју је дао но-

ву музику г. Стеван Христић, директор наше Опере. Аргана, главну улогу у овој комедији, спрема г. Божа Николић, првак наше Драме. После великих креација у прошлој и претпрошлјој сезони, Исидора Леша, крчмарка у »Мини од Барнхелма« и Крамптона, које су га ставиле у први план српске глуме, г. Николић ће имати сад прилике да у Аргану дâ велику фигуру из области карактерне комике. Тако се његова и иначе богата глумачка регистратура, која иде од драмског хероја на драмски карактер, допуњује једном новом нијансом за коју г. Николић има урођених способности.

Поновни рад г. Ракитина долази нашем Позоришту у прави час, пошто је наш редитељски колегијум услед рата прилично проређен.

**Редитељ г. Владета Драгутиновић.** — Дуже времена лежао је болестан г. Владета Драгутиновић, наш дугогодишњи редитељ и најизразитији наш салонски љубавник. Г. Драгутиновић је већ на путу опоравка и поново је на раду. Његова прва режија, поред обнове веома успеле »Избирачице«, биће Плаутова комедија »Менехми« коју је монтирао још прошле сезоне.

**Редакциски одбор »Српске сцене«.** — Са почетком нове сезоне образовала је Управа нашег Позоришта нарочит редакциски одбор као саветодавни орган уредништва »Српске сцене«. Циљ овога одбора је да на заједничким седницама утврди неопходан материјал за сваки број часописа и одреди његове сараднике. На тај начин послужиће »Српска

сцена«, још живље но досад, актуелним интересима српске позоришне културе и постати жива веза између Позоришта и његових људи, као и између њих и српске позоришне публике. Убудуће бавиће се »Српска сцена« свима позоришним питањима, нашим и страним, онима актуелна позоришног карактера, као и онима теориске природе. Овако је елакшан рад и самом уредништву »Српске сцене«, и оно ће отсад имати стручну позоришну сарадњу из прве руке, од заинтересованих људи из Куће. У редакциски одбор ушли су директори и секретари Драме и Опере, шеф и секретар Балета, књижевни референти г. г. Велимир Живојиновић и Петар С. Петровић, технички шеф, лектор г. Живојин Петровић и редитељи Драме и Опере г. г. Владета Драгутиновић, Никола Цвејић-Владин и Милан Стојановић. Седнице одбора, на којима

још у току прошле недеље Глигоријевић је активно радио на нашој сцени и тумачио Момка у »Вечитом младожењици«, једну од својих одличних улога. На гробу су се опростили са поч. Глигоријевићем г. г. Живојин Петровић у име Управе Српског народног позоришта и Јован Гец, претседник Глумачког удружења у име глумачког сталежа.

У наредном броју »Српске сцене« осврнућемо се оширије на плодан рад Братољуба Глигоријевића, савесног, карактерног глумца и одличног друга. — Вечан му помен!

## НЕКРОЛОГ:

## † ВОЈИСЛАВ МИЛОШЕВИЋ



† Војислав Милошевић

Заклопио је пре неколико дана своје очи још један позоришни трудбеник, човек чија драма живота није прошла кроз позорницу, није проговорила бучним и крупним речима, није се распевала у звуцима оркестра, већ је остала закопана дубоко иза завесе, између зидова тихога али тешкога и врло деликатнога рада. И он је припадао броју оних у позоришту који се не виде, којима публика не аплаудира, о којима се не пише, али су ипак чиниоци уметничког стварања и стилске хармоничне лепоте.

Војислав Милошевић, дугоодишњи шеф позоришне власуљарнице, преминуо је после дуге и тешке болести, 25. октобра у педесетосмој години живота.

Савестан у својој врло деликатној служби, човек правог позоришног духа и озбиљна стручног знања, добар муж, друг и отац, питоме нарави, уживао је кроз скоро тридесет година рада у Народном позоришту у Београду поверење надлежних, љубав својих другова и ауторитет код својих сарадника.

Цео његов живот био је посвећен звању позоришног човека. После изученог заната у родном месту Љубији, долази у Београд — а то је било пре пуних четрдесет и пет година — где га одмах привлачи позориште у коме и почиње свој рад. Али искрен и поштен, он увиђа одмах да његово дотадање знање није доволно за каријеру коју је одабрао, и стога одмах одлази у Беч и ступа у тамошњу Позоришну еснафску школу да изучи позоришно власуљарство. По довољењу тога студија одлази у Берлин, где стечено знање усавршава и тек после дванаест година проведених у иностранству он се враћа у Београд, ступа одмах у Народно позориште у коме са јединим прекидима услед рата, наставља свој посао као једини стручно образован позоришни власуљар у предратним границама Србије. Он је припомогао да у том погледу наша београдска позорница уђе у ред европских у овоме стручном послу.

Године 1936 прославио је двадесет и пет година свога плоднога рада у Народном позоришту, које је у њему имало ретког трудбеника, пуну љубави за позоришну уметност и пуну стручног знања и ауторитета.

B.

## „ЖДРАЛИН“

шпедитерско отпремничка радња

ПЕРЕ ВЛАИСАВЉЕВИЋА

БЕОГРАД, Караборђева ул. 99 — тел. 25-318

Врши превоз робе и преселења намештаја у затвореним и отвореним колима. Експедиције жељезницом и лађом. Транспортно осигурује. Сопствени магацини за чување робе.



Стручну  
ОПРАВКУ  
РАДИО АПАРАТА



ВРШИ  
ЕВРОПА РАДИО  
ФРЕСА И ПУТНИК ЦАРА НИКОЛЕ 18  
30-930

Специјална радња за dame и децу

Конфекција „Авал“

Тихомир М. Гајић

БЕОГРАД — ПОЕНКАРЕОВА УЛИЦА БРОЈ 24